

Marin plastforsøpling og havforurensing er et stadig voksende miljøproblem. Hvert år havner et sted mellom åtte og tolv millioner tonn med ny plast i havet. Det betyr ifølge World Economic Forum at det innen 2050 vil være mer plastsjøppel i verdenshavene enn fisk dersom vi ikke gjør noe med problemet. Det er også slått fast at en betydelig del av plastavfallet som havner langs kysten vår er fiskerirelatert. På Fiskeridirektoratets hjemmeside kan man for eksempel lese at: "Gjenstander som kan spores til kommersielt fiskeri utgjør en betydelig del av forsøplingen/avfallet som finnes langs kysten vår".

Marin forsøpling fra fiskerinæringen er et omfattende tema som involverer mange ulike aktører: alt fra redskapsprodusenter, yrkesfiskere og havneiere – for å nevne noen. Det er viktig at Fiskarlaget er i dialog med alle aktører, men i denne omgang ønsker vi å rette fokus mot egen næring og hvordan fiskerinæringen selv kan være en del av løsningen og redusere omfanget av marin plastforsøpling. Planen fokuserer spesielt på marin plastforurensing fordi plast dominerer det fiskerirelaterte avfallet som samles inn under strandryddinger.

Internasjonale og nasjonale mål, avtaler og lover

I et helhetlig perspektiv er forebygging av marin plastforsøpling en viktig del av en bærekraftig forvaltning av økosystemene i havet, og det finnes mange internasjonale og nasjonale mål, avtaler og lover som legger føringer på arbeidet med marin plastforsøpling. Sist ut av internasjonale avtaler er FNs miljøforsamlings avtale som ble vedtatt i Nairobi i mars 2022 med mål om å stanse plastforsøpling i verden, og FNs bærekraftsmål nummer 14 som slår fast at vi skal bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling.

Nasjonalt slår forurensingsforskriften fast et generelt forbud mot forurensing, både på land og i sjø. I tillegg slår havressurslova fast at fiskerne har plikt til å sokne etter tapte redskaper, og i utøvelsesforskriften presiseres krav til røkting av faststående fiskeredskaper og plikten til å melde tapte redskaper. Det finnes også regler for håndtering av avfall fra skip og mottak i havner.

Det er med andre ord mange mål, avtaler og lover som legger føringer for arbeidet med å redusere marin plastforsøpling. For å gjøre disse målene handlingsrettet og konkret for vår næring, har vi laget en plan for Fiskarlagets arbeid mot marin *plastforurensing* for perioden 2022-2025.

Fiskarlagets arbeid mot marin plastforsøpling i perioden 2022 - 2025

Under FNs miljøforsamlings møte i Nairobi i mars 2022 ble det presisert at det var tre overordnede mål som var viktige i arbeidet mot marin plastforurensing i tiden fremover. Disse overordnede målene som svarer ut mange av de nasjonale og internasjonale målene, og er også relevante for vår næring.

Mye av plastforsøplingen kommer fra fiskerinæringa, og vi ønsker å ta vår del av ansvaret, gjennom å redusere marin plastforsøpling fra egen virksomhet. Planen bygger på Fiskarlagets strategi mot marin forsøpling fra 2018 og er en oppfølging av vedtak i Norges Fiskarlags Landsmøte høsten 2021.

Vi har i denne sammenhengen valgt å definere marin plastforsøpling slik:

«Marin plastforsøpling: vedvarende solid materiale av ulike plastforbindelser over 1 cm fra menneskelig aktivitet som befinner seg i havet eller i strandsonen, eksempelvis tau, isopor, kanner, redskap, plastartikler m.m.»

Norges Fiskarlag har satt opp følgende mål vi skal jobbe langsiktig mot:

- å stoppe tilførsel av fiskerirelatert plastavfall til havet
- øke graden av gjenbruk og resirkulering på fiskerirelatert plastavfall
- å rydde opp i strandsonen der det er mulig

Med utgangspunkt i disse tre målene har vi identifisert fire fokusområder i arbeidet mot marin plastforsøpling for perioden 2022-2025. Vi har særlig lagt vekt på tiltak som kan bidra til å redusere forsøpling fra egen næring og som medlemmene kan ta tak i, men har også inkludert områder hvor næringa ikke sitter på virkemidlene, men kan være en viktig pådriver.

Vi legger opp til en evaluering av de fire fokusområdene i Landsmøtet i 2025 (se tabell neste side). Tiltakene som er identifisert under hvert fokusområde skal ha årlig evaluering av landsstyret, med første evaluering høsten 2023.

Fakta om Fiskarlaget:

- Norges Fiskarlag er en politisk uavhengig faglig landsorganisasjon som bygger på frivillig medlemskap av norske yrkesfiskere gjennom fylkesfiskarlag og gruppeorganisasjoner
- Medlemmer og fartøy kommer fra både kystfiskeflåten og havfiskeflåten.
- Fiskerne er grunnleggende avhengig av et rent og rikt hav. Norges Fiskarlag jobber derfor for å ivareta god sjømattrygghet, et rent marint miljø og t fiskerinæringa skal være en fremtidsrettet, miljøvennlig og ansvarlig næring.

Oversikt over mål, fokusområder og tiltak i forhold til Norges Fiskerlags arbeid mot marin forspøpling i perioden 2022 – 2025

Mål		
Stoppe tilførsel av fiskerirelatert plastavfall til havet	Øke graden av gjenbruk og resirkulering på fiskerirelatert plastavfall	Rydde opp i strandsonen der det er mulig
Fokusområder	Tiltak	Tidsfrist
Gode rutiner og bevissthet (Rutiner rundt tapt redskap, reparasjon og vedlikehold)	Formidle gode løsninger gjennom korte informasjonsfilmer	Desember 2022
	Opprette en felles oversikt over tips og triks for å hindre at plastavfall havner på avveie	Oktober 2022
	Informere om, og oppfordre til å melde fra om tapt redskap	Oktober 2025
	Lage en kampanje om at alle monner drar, og at selv den minste taustumpen gjør en forskjell	Oktober 2022
Bedre avfallshåndtering i havn	Lage en ønskeliste til havnene i forhold til hva vi mener trengs av avfalls løsninger i havn	Juli 2022
	Opprettholde dialog med Norske Havner og myndigheter om avfalls løsninger i havn	Oktober 2025
	Følge opp Miljødirektoratets arbeid med produsentansvarsordningen og forslag til endringer i Forurensingsforskriften om mottak av avfall i havn	Oktober 2025
Internasjonalt samarbeid	Fortsette samarbeidet rundt ferdigstillelse av ISO-standarden på avfall	Juni 2024
	Opprette kontakt med fiskeriorganisasjoner i andre land med mål om å finne felles samarbeidsarenaer	Juni 2023
Økt synlighet og kunnskapsdeling utad	Delta med alle medlemslag og gruppeorganisasjoner på strandryddeuka	September 2022
	Fortsatt jobbe for gode FoU prosjekter om bruk av alternative materialer og ny teknologi for å hindre marin plastforpøpling	Oktober 2025
	Aktiv tilstedeværelse på bransjetreff og andre arenaer hvor yrkesfiskere møtes	Oktober 2025
	Opprette dialog med leverandører for å se på redskapsutvikling med tanke på gjenbruk og resirkulering	Juni 2023